

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата юридичних наук,

судді Хустського районного суду Закарпатської області,

Сідея Ярослава Ярославовича

на дисертацію Гебеша Сергія Антонійовича

«Відкриття провадження в адміністративній справі як стадія

адміністративного судочинства»,

поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук

зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове

право; інформаційне право

(081 – Право)

Актуальність теми дисертаційного дослідження Гебеша С. А. «Відкриття провадження в адміністративній справі як стадія адміністративного судочинства» є беззаперечною в силу низки обставин. По-перше: відкриття провадження в адміністративній справі є першою по черговості стадією адміністративного судочинства, а отже, стадією, умови проведення якої безпосередньо свідчать про рівень дотримання вимог надважливого принципу забезпечення права на доступ до суду, який впливає з п. 1 ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. По-друге: звертаючи увагу на практику діяльності адміністративного суду, статистику звернень до адміністративного суду та кількість розглянутих адміністративних справ з прийняттям рішень, можна зробити висновок, що кількість ухвал саме про відкриття провадження в адміністративній справі значно перевищує кількість ухвал про залишення позовної заяви без руху, чи ухвал про повернення позовної заяви. Отже, саме стадія відкриття провадження в адміністративному судочинстві є найбільш завантаженою та такою, що потребує найбільше уваги та зусиль з боку суддів, де об'єктивним залишається той факт, що є багато невирішених практичних проблем з точки зору нормативного забезпечення правового регулювання відкриття провадження в адміністративній справі та його вдосконалення, які потребують подальших

наукових досліджень у даній сфері. По-третє, відносно недавнє реформування законодавства про адміністративне судочинство, що має десь не дуже послідовний та фрагментарний характер, а також безсистемність внесення змін та доповнень до Кодексу адміністративного судочинства України, залишає за собою ще поле для наукового дослідження важливих аспектів адміністративного судочинства, зокрема і в частині правового регулювання стадії відкриття провадження в адміністративній справі.

Належна ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується тим, що вони базуються на досить солідній теоретичній основі, яку склали наукові праці відомих вітчизняних і зарубіжних вчених. Окремо слід відзначити опрацювання автором зарубіжної нормативно-правової бази з питань адміністративного судочинства, а саме кодекси адміністративного судочинства держав-членів ЄС (Австрія, Литва, Франція, Чехія). Більше того, окрім доктринальних джерел та широкої нормативно-правової бази, автором опрацьовано роз'яснення та рекомендації ЄСПЛ, узагальнення практики діяльності адміністративних судів, судові рішення та ухвали з адміністративних справ в адміністративному судочинстві, довідкові видання, звіт Світового Банку щодо практики досудового врегулювання публічно-правових спорів та значну кількість статистичних матеріалів.

Наукові результати, проведених Сергієм Антонійовичем досліджень, ґрунтуються на достатній методологічній основі, яка включає систему різноманітних філософсько-світоглядних, загальних та спеціальних наукових методів дослідження, а саме логіко-семантичного та формально-логічного методів, системно-структурного методу, методів правового та ретроспективного аналізу, методу компаративістики тощо.

Наукова обґрунтованість та достовірність сформульованих положень, висновків, пропозицій та рекомендацій підтверджується апробаціями на міжнародних та українських наукових та науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що подана на захист робота є однією з перших спроб сформулювати науково-обґрунтовані комплексні положення щодо відкриття провадження як цілісної стадії

адміністративного судочинства. У результаті здійсненого дослідження, автором було виявлено ряд правових проблем, сформульовано низку положень і висновків, та запропоновано пропозиції з удосконалення відповідного правового регулювання, які характеризуються науковою новизною, мають теоретичне та практичне значення. Зокрема, про інноваційний характер дисертаційного дослідження свідчить коло завдань, які були поставлені автором для досягнення його мети. Можна констатувати, що дисертаційне дослідження Гебеша С.А., як результат наукового аналізу і власних міркувань автора, є новим поглядом на порушені в роботі проблеми. Цей напрямок дослідження видається особливо важливим у сучасних умовах реформування законодавства про адміністративне судочинство та розвитку науки адміністративного права та процесу в Україні.

За змістом Розділу I дисертації, до наукових здобутків дисертанта можна віднести визначення поняття стадії відкриття провадження в адміністративній справі, та її ознак, суб'єктного складу стадії відкриття провадження у справі, який відрізняється від інших стадій, оскільки вона є першою стадією процесу з якої починається перебіг адміністративних процесуальних правовідносин. Особливо важливими вбачаються висновки Сергія Антонійовича, з огляду на призначення та сутність стадії, щодо того, що її єдиним учасником слід визнати тільки позивача як заявника, який реалізує право на судовий захист і залишається в статусі особи, що реалізує своє право на звернення за захистом своїх порушених прав до прийняття рішення суддею щодо відкриття провадження. Статус позивача, як слушно зазначає автор, заявник набуває лише після винесення судом ухвали про прийняття позову до розгляду і відкриття провадження у справі адміністративного судочинства. Розділ II наукової роботи присвячено змісту стадії відкриття провадження в адміністративній справі. Охарактеризовано такі її аспекти, як звернення громадян до суду із адміністративним позовом як підстава відкриття провадження в адміністративній справі, порядок дій судді під час вирішення питання про відкриття провадження в адміністративній справі, ухвала про відкриття провадження в адміністративній справі тощо. Дослідження, проведені в ході написання Розділу III, стосувалися пошуку шляхів

вдосконалення правового регулювання відкриття провадження в адміністративній справі, що, внаслідок правильно поставлених завдань, дало можливість сформулювати положення щодо систематизація висловлюваних пропозицій щодо удосконалення законодавства в частині відкриття провадження в адміністративній справі та удосконалення правового регулювання відкриття провадження в адміністративній справі із врахуванням закордонного досвіду.

Цікавим є підхід автора, згідно з яким запропоновано новий алгоритм дій судді на стадії відкриття провадження в адміністративній справі та стосується послідовності його дій при перевірці позовної заяви, яка повинна, як зазначає автор співвідноситися із передумовами реалізації особою права на судовий захист, а також із урахуванням засад гарантування судового захисту.

Варто виділити і позицію, згідно з якою представником навіть у справах незначної складності все ж повинна бути особа, яка принаймні володіє основами права та законодавства, тобто отримала юридичну освіту. Та особливо цінними в теоретичному та практичному плані є запропоновані дисертантом зміни до законодавства України про адміністративне судочинство з метою покращення правового регулювання адміністративного процесу на стадії відкриття провадження в адміністративній справі, зокрема щодо удосконалення ч.2 ст. 57 КАСУ наступним чином: «У справах незначної складності та в інших випадках, визначених цим Кодексом, представником може бути фізична особа, яка відповідно до ч.2 ст. 43 цього Кодексу має адміністративну процесуальну дієздатність, та має вищу юридичну освіту». Розділяю думку Сергія Антонійовича та погоджусь, що це зменшить потік некваліфікованих позовних заяв та зекономить час суддів на їх вивчення.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Основні положення, узагальнення, висновки та пропозиції дисертаційного дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Основні положення дисертації викладені у наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях, в тому числі в зарубіжних наукових

виданнях, а також у тезах доповідей на вітчизняних та міжнародних науково-практичних конференцій.

Водночас, як і будь-яке інше дисертаційне дослідження, робота Гебеша С. А. містить окремі дискусійні положення, які можуть стати підґрунтям для виокремлення деяких побажань чи запитань:

1. У підрозділі 1.4. «Учасники адміністративного процесу на стадії відкриття провадження в адміністративній справі» позитивним є те, що автор проводить чітке розмежування між учасниками, суб'єктами, сторонами досліджуваної стадії адміністративного судочинства. Проте, вважаю, що доцільно було б присвятити увагу адміністративно-процесуальній правосуб'єктності учасників адміністративного процесу саме на стадії відкриття провадження, оскільки це питання є не дослідженим та потребує висвітлення в науковій спільноті.

2. У підрозділі 2.1. «Звернення громадян до суду із адміністративним позовом як підстава відкриття провадження в адміністративній справі» присвячено багато уваги поняттю позову, його частинам, розглядаються його матеріально-правові та процесуальні характеристики, умови реалізації в загальнотеоретичному аспекті. Проте з огляду на актуальність теми дисертаційного дослідження, важливість стадії, що є його об'єктом та відсутність відповідних положень в КАСУ, виникає запитання до автора саме на рахунок змістовної конструкції поняття адміністративного позову на стадії відкриття провадження в адміністративній справі. Що дисертант розуміє під цим поняттям та чи пропонує свою власну дефініцію адміністративного позову?

3. Ч. 5 статті 46 КАСУ визначає випадки, коли суб'єкт владних повноважень виступає позивачем в адміністративній справі, останній пункт якої видається авторові «розмитим» без чіткого окреслення цих випадків або їх характерних ознак, а саме: «в інших випадках, коли право звернення до суду надано суб'єкту владних повноважень законом». Саме тому, дисертант в підрозділі 3.2. дисертаційного дослідження «Удосконалення правового регулювання відкриття провадження в адміністративній справі із врахуванням закордонного досвіду» пропонує уточнення цього положення наступним

чином: «...у випадках, коли право на звернення до суду надано суб'єкту владних повноважень у зв'язку із реалізацією покладених на нього контрольних повноважень». Виникає питання до Сергія Антонійовича щодо характеру та мети зроблених пропозицій щодо внесення таких змін.

Зазначені зауваження та побажання є дискусійними та рекомендаційними і в цілому не впливають на загальну високу позитивну оцінку дисертаційного дослідження Сергія Антонійовича Гебеша. Дисертаційне дослідження виконано дисертантом самостійно, всі сформульовані в ньому положення та висновки обґрунтовані на базі особистих досліджень автора.

Автореферат дисертації Гебеша С. А. повно та адекватно відтворює основні положення та висновки дисертації. Їх зміст і положення, що є предметом захисту, ідентичні. І дисертація, і її автореферат виконані з дотриманням вимог сучасного українського ділового мовлення.

Дисертаційна робота Гебеша Сергія Антонійовича на тему: «Відкриття провадження в адміністративній справі як стадія адміністративного судочинства» є завершеним науковим дослідженням, яке містить такі, що характеризуються значним рівнем наукової новизни, достатньою мірою обґрунтовані та достовірні теоретичні положення і висновки, є суттєвим вкладом в науку адміністративного права та практичну реалізацію її завдань, має самостійний характер, спрямований на розв'язання важливої наукової проблеми та відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, заслуговує на високу оцінку, а дисертант – присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право (081 - Право).

канд. юридичних наук,
суддя Хустського районного суду
Закарпатської області

Підпис засвідчую:
Керівник апарату Хустського
районного суду Закарпатської області

Сідей Я.Я.

Савинець Н.І.